فردوسی بهمن ماهی نیست!

همزمان با فرارسیدن بهمن ماه دوباره تنور جدال ها درباره سالروز تولد حکیم ابوالقاسم فردوسی داغ می شود. در این گزارش به واکاوی نظر برخی شاهنامه پژوهان پرداخته ایم

علیرضا حیدری
calture@khorasannews.com

دی و بهمن که می‌شود، زمزمه های روزی به‌عنوان زادروز فردوسی در گوشه‌وکنار شنیده می‌شود: برخی اول دی و برخی سوم و پنجم و برخی روزهای دیگری را مطرح می‌کنند تا می‌رسیم به اول بهمن که کمی جدی‌تر می‌شود. اگر تاریخش را اشتباه نکنم، گمانم سال گذشته بود که متأسفانه در برنامه‌ای در دانشگاه فردوسی مستندی دربارهٔ فردوسی پخش شد و مناسبت آن را پنجم دی، زادروز فردوسی اعلام کرده بودند! عجیب‌تر این که چند سال پیش در یک خبرگزاری، بیستم مهر را زادروز فردوسی نوشته بود!

داستان از کجا شروع شد؟

موضوع زادروز فردوسی چنان جدی است که در کنار اظهارنظرهای فراوان، حتی کتابی با عنوان «زادروز فردوسی» نوشتهٔ مرادی غیاث‌آبادی و مقاله‌ای مفصل به قلم ضیاءالدین ترابی در نشریهٔ ماه و ادبیات با عنوان «از زادروز فردوسی تا آغاز و انجام شاهنامه» منتشر شده است.

ظاهراً داستان از جایی آغاز شده است که علیرضا شاپور شهبازی، فوق دکترای تاریخ‌نگاری ایران از دانشگاه گوتینگن آلمان، سال ۱۹۸۴ مقاله‌ای در مجلهٔ «خاورشناسی» آلمان نوشت و با محاسباتی به این نتیجه رسید که تاریخ دقیق تولد فردوسی سوم دی سال ۳۰۸ یزدگردی برابر با سوم ژانویهٔ ۹۴۰ میلادی است. او این‌طور نتیجه گرفته بود که چون بیت «که شد سال گوینده بر شصت و سه»، ۱۵ دسامبر ۱۰۰۲ میلادی است، خبر از رسیدن تاریخ زادروز شصت و سه‌سالگی فردوسی دارد و ۷۷ سطر پس از بیت "شب اورمزد آمد و ماه دی" سروده شده است.»

در نقد این سخن ضیاءالدین ترابی نوشت: «نخستین کسی که متوجه موضوع زادروز فردوسی در کتاب سترگ شاهنامه و بیت‌های تاریخ‌دار آن شد، آقای شاپور شهبازی بود؛ ولی از آن جایی که ظاهراً اطلاعی از وضع گاه‌شماری یزدگردی و اعتدالی ایرانی و موضوع تطبیق تقویم‌ها نداشت، تلاش کرد تا موضوع زادروز فردوسی را با مقایسه با تقویم میلادی تثبیت

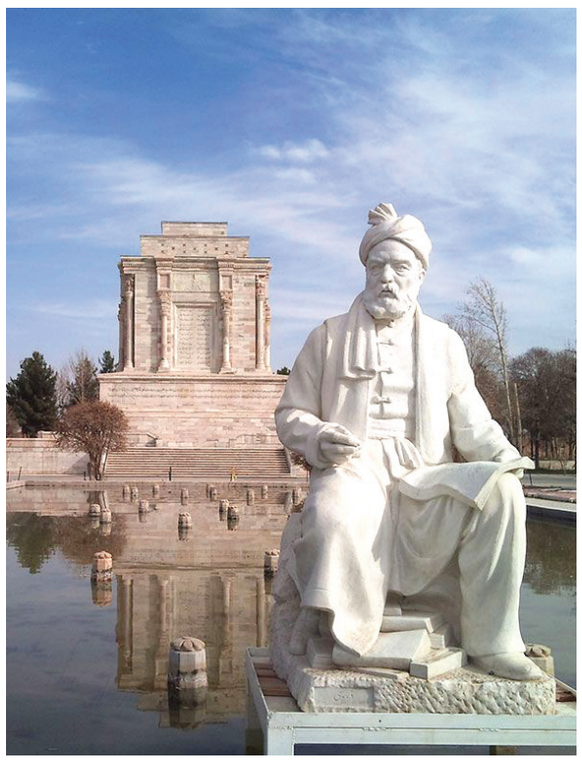

کند که متأسفانه اشتباهاً در محاسبهٔ خود در برگشت به گذشته و سال تولد فردوسی به محاسبه‌ای نادرست به جای سال ۳۰۹ یزدگردی سال ۳۰۸ یزدگریی را ملاک قرار داد و نیز در تطبیق آن با تقویم یزدگردی به افسانه‌پردازی‌هایی پرداخت که موجب شد این کشف جالب تاریخی‌اش کم‌رنگ جلوه‌گر شود.» (کتاب ماه و ادبیات، ش ۲۵، اردیبهشت ۸۸).

شاهنامه پژوهان چه می گویند؟

این در حالی است که شاهنامه‌پژوهان و فردوسی‌شناسان بنام قاطعانه گفته‌اند که زادروز این شاعر مشخص نیست و از آن جمله نظر صریح و آشکار دکتر جلال خالقی مطلق است که چند سال پیش و در پی ادعای روز تولد فردوسی در اول بهمن در پیامی نوشت: «دربارهٔ روز تولد فردوسی هیچ اطلاعی نداریم و آنچه ادعا شده، فاقد اعتبار است.»

دکتر میرجلال‌الدین کزازی، از شاهنامه‌پژوهان و استادان زبان و ادبیات فارسی در گفت‌وگو با ایبنا با تأکید بر اینکه هیچ کدام از تاریخ‌های بیان‌شده دربارهٔ روز تولد فردوسی از جمله سوم دی یا یکم بهمن بی‌چندوچون نیست، گفته بود: «در شاهنامه به‌روشنی تاریخ تولد فردوسی بازتاب نیافته و اگر چنین بود، نیاز به گمانه‌زنی‌هایی برای تاریخ تولد سراینده شاهنامه نداشتیم. اکنون به‌ناچار باید به گمانه‌زنی‌ها دل خوش کرد تا زمانی که با برهان‌هایی استواریکی از آن گمان‌ها را بپذیریم یا همه را به کناری بگذاریم.»

حساب و کتاب های سرانگشتی و اشتباه

از دیگر شاهنامه‌پژوهان باید از دکتر محمدجعفر یاحقی نام برد که وی نیز در سال ۹۷ در گفت‌وگو با ایرنا تأکید کرد که تعیین زادروز فردوسی سندیتِ متقنِ تاریخی ندارد: «در چارچوب زندگی اجتماعی و فرهنگ قرون گذشته قید کردن روز دقیق تولد افراد اهمیت نداشته و در مورد فردوسی نیز این چنین بوده است. حتی سال تولد او هم پس از بررسی‌های متعدد و با زحمت در سال ۱۳۲۹ هجری خورشیدی مشخص شد. بنابراین، تعیین روز دقیق تولد فردی در یک هزار سال پیش ـ هرچند هم این فرد شاخص باشد ـ به‌هیچ‌وجه امکان‌پذیر و شدنی نیست. هیچ سند تاریخی هم در این زمینه وجود ندارد و نام بردن از این روز (یکم بهمن) به‌عنوان زادروز فردوسی تنها بر اساس محاسبات سرانگشتی، غیرعلمی و غیررسمی صورت گرفته است.»

هیچ مبنای علمی برای زادروز فردوسی نداریم

از سجاد آیدنلو، دیگر شاهنامه‌پژوه کشورمان هم خواندن این نکته خالی از لطف نیست که سال ۹۸ در مصاحبه‌ای گفته بود: «هیچ مبنای علمی برای زادروز فردوسی نداریم. از مواردی که در مسائل مربوط به شاهنامه‌شناسی برداشت‌های اشتباه را به دنبال داشته، سه بیتی است که در بخش تاریخی شاهنامه آمده است. در آن جا فردوسی به شصت‌وسه‌سالگی خودش اشاره کرده است.»

ژاله آموزگار نیز به این تقویم‌سازی‌ها برمی‌آشوبد و می‌گوید: «زادگاه و تاریخ تولد فردوسی اهمیتی ندارد؛ زیرا همه جای ایران سرای اوست» (عصر ایران ۱۴۰۱).

آگاهی در آتش نمی‌سوزد

کتابخانه‌هایی که در اغتشاشات اخیر آسیب دیده اند از کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی کتاب هدیه می گیرند

رضایی - در تاریخ پرفرازونشیب ایران، نام مغول‌ها همواره با ویرانی، آتش و خاموشی چراغ دانایی گره‌خورده است. منابع معتبر تاریخی روایت می‌کنند که با یورش مغولان در سده هفتم هجری، مراکز علمی، مدارس و کتابخانه‌ها نیز هدف حمله قرار گرفتند. کتاب‌هایی که حاصل قرن‌ها اندیشه، پژوهش و تمدن‌سازی بودند، یا در آتش سوختند یا در آب افکنده شدند تا جایی که برخی مورخان از تیره شدن آب رودخانه‌ها از جوهر کتاب‌ها سخن گفته‌اند. کتابخانه‌ها در آن روزگار، نماد عقلانیت، گفت‌وگو و پیشرفت بودند و نابودی آن‌ها، نشانه‌ای روشن از تقابل آشوب با آگاهی به شمار می‌رفت.

هنوز آمار دقیقی در دست نیست

حالا با گذشت قرن‌ها از آن فاجعه تاریخی، زخمی مشابه، بار دیگر بر پیکر فرهنگ این سرزمین نشسته است. در جریان آشوب‌های اخیر، شماری از کتابخانه‌ها و مراکز فرهنگی در نقاط مختلف کشور به دست اغتشاشگران تخریب و به آتش کشیده شدند. هرچند خبرهایی جسته‌وگریخته از این اتفاقات به گوش می‌رسد، اما تاکنون از سوی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و دیگر ارگان‌های مسئول، اطلاعات شفافی درباره میزان خسارات وارده به رسانه‌ها اعلام نشده است و پیگیری‌های چندین ساعته روز گذشته ما از طریق روابط عمومی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برای دستیابی به پاسخی دقیق، بی‌نتیجه ماند.

با این حال، در میان این اخبار تلخ، خبرهای امیدوارکننده‌ای نیز از سوی برخی سازمان‌ها، نهادها و فعالان فرهنگی درباره احیای کتابخانه‌های آسیب‌دیده شنیده می‌شود. یکی از این اقدامات، اهدای کتاب به تمامی کتابخانه‌های آسیب‌دیده در سطح کشور از سوی سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی است. برای آگاهی بیشتر از این طرح، با حجه‌الاسلام سید جلال حسینی، رئیس این سازمان، گفت‌وگو کرده‌ایم.

طرحی امیدآفرین

رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی گفت: کتابخانه آستان قدس رضوی یکی از معتبرترین کتابخانه‌های ایران اسلامی و جهان اسلام است که با برخورداری از بیش از ۳۵ میلیون منبع مطالعاتی، نقش مهمی در پشتیبانی علمی و فرهنگی کشور ایفا می‌کند. در پی اتفاقات هفته‌های اخیر و آسیب‌دیدن و سوختن تعدادی از کتابخانه‌ها در آتشی که به دست آشوبگران افروخته شد، این مجموعه آمادگی خود را برای همکاری در مسیر احیا و فعال‌سازی دوباره کتابخانه‌های آسیب‌دیده کشور اعلام کرده است.

وی افزود: با مشاهده وضعیت موجود، تصمیم بر این شد که از طریق کتابخانه آستان قدس رضوی وارد عمل شویم و در تأمین کتاب‌های کتابخانه‌ها اقدامات لازم در دستور کار قرار گیرد. در این راستا، مسئولان کتابخانه‌های آسیب‌دیده در سراسر کشور می‌توانند با ارائه درخواست به کتابخانه آستان قدس رضوی و از طریق سایت کتابخانه‌های کشور، کتاب‌های مورد نیاز خود را تأمین کنند.

حجت‌الاسلام حسینی تصریح کرد: این طرح تنها به کتابخانه‌های آسیب‌دیده محدود نمی‌شود و حتی کتابخانه‌هایی که در این جریانات آسیب ندیده‌اند اما نیاز به تأمین منابع دارند نیز می‌توانند درخواست خود را ارائه دهند. علاوه بر این، مدارس و کانون‌های فرهنگی نیز می‌توانند از ظرفیت این طرح بهره‌مند شوند.

رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی ادامه داد: پیش از این نیز سازمان کتابخانه‌های آستان قدس رضوی در قالب طرح‌های اهدای کتاب، هر سال مجموعه قابل توجهی از کتاب‌های چاپی را به‌صورت اهدایا امانت بلندمدت به مراکز فرهنگی کشور ارسال می‌کرد و در این طرح نیز پای کار کتاب و کتابخوانی است. امیدواریم با همکاری هم بتوانیم به‌سرعت اقدامات قابل توجهی را در این زمینه انجام دهیم و به‌زودی شاهد بازگشایی این کتابخانه‌ها و رونق روزافزون آن‌ها باشیم.

اخبار

دولت برای گروه‌های نمایشی خسارت دیده برنامه‌ای دارد؟

مدیرکل هنرهای نمایشی از بررسی برنامه‌های حمایتی دولت برای گروه‌های نمایشی خسارت‌دیده در هفته‌های اخیر خبر داد. به گزارش ایسنا، گروه‌های نمایشی در سه هفته گذشته به‌دلیل شرایط اجتماعی و ناآرامی‌ها با تعطیلی حدود ۱۰روزه اجراها و کاهش مخاطب مواجه شدند که این موضوع موجب ضرر و زیان آن‌ها شد. رضا مردانی با اشاره به پیگیری راهکارهای حمایتی گفت: در حال بررسی گزینه‌هایی برای حمایت از گروه‌هایی هستیم که اجرای آن‌ها به‌دلیل شرایط فعلی مختل شده یا با کاهش تماشاگر روبه‌رو بوده است. وی افزود هنوز جمع‌بندی نهایی انجام نشده و جزئیات حمایت‌ها پس از تصمیم‌گیری اعلام خواهد شد. به گفته مردانی، اداره کل هنرهای نمایشی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی همواره در شرایط بحرانی، برنامه‌های حمایتی را در دستور کار داشته‌اند.

هان کانگ نامزد جایزه منتقدان کتاب آمریکا شد

رمان «ما از هم جدا نمی‌شویم» نوشته هان کانگ، نویسنده کره‌ای و برنده جایزه نوبل ادبیات، به فهرست نهایی نامزدهای جایزه انجمن منتقدان کتاب آمریکا (NBCC) در بخش ادبیات داستانی راه یافت. به گزارش ایسنا، انجمن منتقدان کتاب آمریکا این جایزه را که از معتبرترین جوایز ادبی ایالات متحده به شمار می‌رود، به پنج اثر داستانی اختصاص داده است که در میان آن‌ها دو اثر ترجمه‌شده نیز حضور دارند. ترجمه انگلیسی این رمان توسط لی یه‌وون و پیج آنیا موریس انجام شده است. رمان «ما از هم جدا نمی‌شویم» به یکی از وقایع تاریخی مهم جزیره ججو می‌پردازد. کارن راسل، کتی کیتامورا، سولوی باله و آنجلا فلورنوی دیگر نامزدهای نهایی این دوره از جایزه NBCC هستند.

داوران جشنواره بین‌المللی قصه‌گویی معرفی شدند

اسامی داوران مرحله ملی و بین‌المللی بیست‌وهفتمین جشنواره بین‌المللی قصه‌گویی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان اعلام شد. به گزارش خبرگزاری مهر، داوران این جشنواره از دوم تا پنجم بهمن‌ماه در مرکز آفرینش‌های فرهنگی هنری کانون، به تماشای آثار منتخب جشنواره‌های استانی می‌نشینند و آثار راه‌یافته به مرحله پایانی را انتخاب می‌کنند. داوران از میان استادان پیش‌کسوت، هنرمندان حوزه قصه‌گویی، کارشناسان کانون و متخصصان این حوزه برگزیده شده‌اند و بخش‌های مختلفی از جمله سنتی کلاسیک، آیینی سنتی، دینی، علمی، ایثار و مقاومت، قصه‌گویی با ابزار، زبان اشاره و قصه‌های نورادواری می‌کنند. بیست‌وهفتمین جشنواره بین‌المللی قصه‌گویی اواخر بهمن‌ماه به میزبانی شهر اصفهان برگزار خواهد شد.

مشاهده تمامی آگهی های
خراسان بزرگ
مزایده مناقصه
زودتر با خبر شوید ...
www.mozayedemonaghese.com
واحد پشتیبانی و سایت ۰۲۱-۴۹۱۰۵۴۲۵

آگهی دعوت
بدینوسیله از کلیه سهامداران شرکت صنعتی و معدنی خیام سپهر آتی نیشابور شرکت سهامی خاص به شماره ثبت ۳۳۰۸ دعوت می شود تا درجلسه مجمع عمومی عادی بطور فوق العاده ساعت ۱۰ که در روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۱۴ در محل مشهد بزرگراه آزادی، حد فاصل بلوار سجاد و میدان استقلال نبش آزادی ۲۷، ساختمان سی رود شبکه، طبقه سوم تشکیل می گردد،حضور بهم رسانند.
دستور جلسه
۱- انتخاب / تعیین سمت مدیران
۲- انتخاب بازرس / بازرسان
۳- انتخاب روزنامه کثیرالانتشار
۴- طرح و تصمیم گیری سایر مواردی که در صلاحیت مجمع عمومی عادی بطور فوق العاده می باشد.
۱۶۷۲۹۳

آگهی تبدیل وضعیت
دفتر خدمات مسافرت هوایی
نظر به اینکه پروانه فعالیت دفتر خدمات مسافرت هوایی برزین سیر توس مشهد واقع در شهر مشهد با صاحب امتیازی خانم مرجان رحمانی در شرف تبدیل وضعیت دفتر از حقیقی به حقوقی می باشد؛از کسانیکه از دفتر مذکور ادعا و یا شکایتی دارند دعوت می گردد که مراتب را نهایتا به مدت دو ماه از تاریخ این آگهی بطور کتبی به سازمان هواپیمایی کشوری- دفتر نظارت بر شرکتهای حمل و نقل هوایی و امور فرودگاهها اعلام نمایند.
۱۶۷۲۰۶
دفتر خدمات مسافرت هوایی برزین سیر توس مشهد

سازمان همیاری شهرداریهای خراسان رضوی در نظر دارد با بهره گیری از سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس setadiran.ir ، نسبت به اجاره یک ساله یک باب واحد تجاری شماره B۱۸ در مجتمع تجاری امجد مطابق جزئیات مندرج در اسناد و طی شماره تجدید مزایده سیستمی ۵۰۰۴۰۹۱۱۵۸۰۰۰۰۰۶ اقدام نماید.
تاریخ انتشار در سایت: از ۱۴۰۴/۱۱/۰۱ ساعت ۸:۰۰ تا تاریخ ۱۴۰۴/۱۱/۱۸ ساعت ۱۹:۰۰
مهلت بازدید : ۱۴۰۴/۱۱/۰۱ ساعت ۸:۰۰ تا تاریخ ۱۴۰۴/۱۱/۱۸ ساعت ۱۹:۰۰
مهلت دریافت اسناد: از تاریخ ۱۴۰۴/۱۱/۰۱ساعت ۸:۰۰ تا ۱۴۰۴/۱۱/۰۸ ساعت ۱۹:۰۰
مهلت ارائه پیشنهاد: از تاریخ ۱۴۰۴/۱۱/۰۱ ساعت ۸:۰۰ تا تاریخ ۱۴۰۴/۱۱/۱۸ ساعت ۱۹:۰۰
زمان بازگشایی: تاریخ ۱۴۰۴/۱۱/۲۰ ساعت ۱۰:۰۰
برگزاری مزایده صرفا از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت و کلیه مراحل فرآیند مزایده شامل دریافت اسناد (در صورت وجود هزینه مربوطه)، پرداخت تضمین شرکت در مزایده، ارسال پیشنهاد قیمت و اطلاع از برنده بودن مزایده گران محترم از این طریق امکان پذیر می باشد.
جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تماس ۳۹۸۷۹۵۳۱۰ - داخلی ۴۴۸ تماس حاصل فرمایید
۱۶۷۱۵۹

آگهی مناقصه عمومی نوبت اول
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران از متقاضیان دعوت می نماید درخصوص مناقصه ذیل از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت نسبت به دریافت و تحویل اسناد به آدرس (www.setadiran.ir) اقدام و با توجه به مندرجات اسناد مناقصه مدارک لازم را شامل پاکت (الف) و (ب) و (ج) تهیه و در زمان مقرر در سامانه بارگذاری نمایند. در ضمن یادآور می‌شود کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد تا ارائه پیشنهادات و گشایش پاکات از طریق سامانه مذکور انجام خواهد شد.

موضوع	نام واحد	مبلغ سپرده شرکت (به ریال)	شماره سامانه	زمان توزیع اسناد	زمان اخذ پیشنهادات	زمان بازگشایی پاکات	جلسه توجیهی
مناقصه عمومی دو مرحله ای واگذاری امور تغذیه (تهیه طبخ و توزیع غذا)	بیمارستان امیراعلم	۲۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰	۲۰۰۴۰۰۳۲۸۳۰۰۰۱۴۷	۱۴۰۴/۱۰/۲۹ لغایت ۱۴۰۴/۱۱/۵	۱۴۰۴/۱۱/۱۸	۱۴۰۴/۱۱/۱۹	۱۴۰۴/۱۱/۱۳

محل بازگشایی پاکات: ستاد مرکزی دانشگاه علوم پزشکی تهران، طبقه همکف، سالن G6 تذکر ۱: کلیه اسناد باید در ۳ پاکت «الف» و «ب» و «ج» در سامانه ستاد بارگذاری گردد، در ضمن به‌منظور تطبیق ضمانت‌نامه یا فیش واریزی بارگذاری شده بایستی اصل ضمانت‌نامه آن را در مهلت زمانی ارائه پیشنهادها به آدرس : تهران، بلوار کشاورز، نبش خیابان قدس، ستاد مرکزی دانشگاه علوم پزشکی تهران طبقه ۲، اتاق ۲۰۶ تحویل نمایید. تذکر ۲: سپرده قابل‌قبول برای شرکت در مناقصه واریز وجه نقد یا ضمانت‌نامه بانکی معتبر با مهلت حداقل ۳ ماه اعتبار می‌باشد.
تذکر ۳: زمان بازگشایی پاکات مرحله دوم مناقصه متعاقبا به شرکت کنندگان اعلام می گردد.
مدیریت پشتیبانی، نظارت و توسعه امور عمومی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران